

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

w sprawie **G. Ć.**

skazanego za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3

ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,

w dniu 6 grudnia 2022 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 8 października 2008 r., sygn. akt II AKa 92/08

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. akt III K 317/06

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

postanowił

1. oddalić wniosek;

2.obciążyć skazanego G. Ć. kosztami postępowania o wznowienie postępowania, w tym jego wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. akt III K 317/06, Sąd Okręgowy w Krakowie:

1. uznał oskarżonego G. Ć. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 11 § 1 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 36 § 2 i 3 k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. z 1969 r. wymierzył mu karę czterech lat pozbawienia wolności i karę trzech tysięcy zł grzywny z zamianą na mocy art. 37 § 1 k.k. z 1969 r. na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na zastępczą karę sześciu miesięcy i dwudziestu dni pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie piętnastu złotych;
2. uznał oskarżonego G. Ć. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 56 ust. 3 ww. ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 10 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 58 k.k. z 1969 r. i w zw. z art. 58a k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 36 § 2 i 3 k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 10 § 3 k.k. z 1969 r. wymierzył mu karę dziewięciu lat pozbawienia wolności i karę piętnastu tysięcy zł grzywny z zamianą na mocy art. 37 § 1 k.k. z 1969 r. na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na zastępczą karę dwóch lat i dziewięciu miesięcy pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie piętnastu złotych;
3. uznał oskarżonego G. Ć. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 58a k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 36 § 2 i 3 k.k. z 1969 r. wymierzył mu karę siedmiu lat pozbawienia wolności i karę dwunastu tysięcy zł grzywny z zamianą na mocy art. 37 § 1 k.k. z 1969

r. na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na zastępczą karę dwóch lat, dwóch miesięcy i dziesięciu dni pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie piętnastu złotych;

4. na mocy art. 66 k.k. z 1969 r. i art. 67 § 1 k.k. z 1969 r. orzeczone wyżej kary pozbawienia wolności i kary grzywny połączył i na ich podstawie wymierzył oskarżonemu G. Ć. karę łączną dwunastu lat pozbawienia wolności i osiemnastu tysięcy zł grzywny z zamianą na mocy art. 37 § 1 k.k. z 1969 r. na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na zastępczą karę trzech lat pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie piętnastu złotych;

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresu tymczasowego aresztowania, dowodów rzeczowych oraz kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli obrońca oskarżonego oraz prokurator.

Wyrokiem z dnia 8 października 2008 r., sygn. akt II AKa 92/08, Sąd Apelacyjny w Krakowie, po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońcy oskarżonego, I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1/ nie przyjął, by oskarżony popełniając przestępstwa przypisane mu w ustępie II i III działał w międzynarodowej zorganizowanej grupie przestępczej;
- 2/ czyn przypisany oskarżonemu w ust. I zakwalifikował z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) i art. 12 k.k.; jako podstawę wymierzonej kary pozbawienia wolności przyjął art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 cyt. ustawy, a kary grzywny art. 33 § 1 i 3 k.k. stwierdzając, że wynosi ona trzydzieści stawek dziennych po sto złotych każda;
- 3/ czyn przypisany oskarżonemu w ust. II zakwalifikował z art. 55 ust. 3 i art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) w zw. z art. 11 § 2 k.k., jako podstawę wymierzonej kary pozbawienia wolności przyjął art. 55 ust. 3 cyt. ustawy w zw. z art. 11 § 3 k.k. i karę tę obniżył do

ośmiu lat, jako podstawę prawną kary grzywny przyjął art. 33 § 1 i 3 k.k. stwierdzając, że wynosi ona sto pięćdziesiąt stawek dziennych po sto złotych każda; 4/ czyn przypisany oskarżonemu w ust. III zakwalifikował z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485), przyjmując ten przepis jako podstawę wymierzonej kary pozbawienia wolności obniżył ją do sześciu lat, a jako podstawę kary grzywny przyjął art. 33 § 1 i 3 k.k.;

II. w miejsce orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności (ust. IV) wymierzył G. Ć. nową karę łączną jedenastu lat pozbawienia wolności, przyjmując za jej podstawę prawną oraz za podstawę łącznej kary grzywny art. 85 i 86 § 1 k.k., stwierdzając, że łączna kara grzywny wynosi sto osiemdziesiąt stawek dziennych po sto złotych każda;

III. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu kasacji wywiezionej przez obrońcę skazanego Sąd Najwyższy, postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 26 listopada 2009 r., w sprawie sygn. akt IV KK 135/99, oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną i orzekł o kosztach procesu.

W dniu 5 listopada 2020 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka, po rozpoznaniu skargi (nr 31454/10) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, wniesionej do Trybunału w dniu 13 maja 2010 r., na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, przez G. Ć.:

1. uznał jednogłośnie, skargę za dopuszczalną;
2. orzekł pięcioma głosami do dwóch, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji (w opisanym wyżej postępowaniu – uwaga SN)
3. orzekł pięcioma głosami do dwóch,
 - (a) że pozwane państwo winno, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny, zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego kwotę 8000 EUR (ośmiu tysięcy euro) plus wszelkie należne podatki, tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, przeliczoną na walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dniu płatności;

- (b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonej powyżej kwoty, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
4. oddalił jednogłośnie pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

Powodem, dla którego Trybunał uznał, że w opisanym wyżej postępowaniu karnym doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji było stwierdzenie, iż w tym postępowaniu wykorzystano dowody uzyskane od osoby trzeciej w wyniku złego traktowania, zakazanego na mocy art. 3, którego to złego traktowania dopuściły się osoby prywatne (chodziło o wykorzystanie zapisu nagranych wypowiedzi K. G. zarejestrowanych w czasie, gdy był on poddany złemu traktowaniu przez osoby prywatne, członków gangu).

Trybunał stwierdził, że wypowiedzi K. G. zostały zarejestrowane w czasie, gdy był on poddany złemu traktowaniu, do którego ma zastosowanie art. 3 Konwencji, a nadto zauważył, że wykorzystanie w postępowaniu karnym dowodów uzyskanych w wyniku traktowania danej osoby z naruszeniem art. 3 - niezależnie od tego, czy traktowanie to jest uznane za tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie – sprawia, że całe postępowanie automatycznie staje się nierzetelne, z naruszeniem art 6. Dzieje się tak niezależnie od wartości dowodowej zeznań i niezależnie od tego, czy ich wykorzystanie było rozstrzygające przy wydawaniu wyroku skazującego wobec oskarżonego.

W dniu 23 lutego 2022 r. (data sporządzenia pisma) obrońca skazanego, powołując się na przepisy art. 542 § 1 k.p.k. w zw. z art. 540 § 3 k.p.k., art. 544 § 2 k.p.k. oraz art. 547 § 2 k.p.k. oraz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 5 listopada 2020 r. (skarga nr 31454/10) zwrócił się z wnioskiem do Sądu Najwyższego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 października 2008 r., sygn. akt II AKa 92/08, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. akt III K 317/06 oraz uchylenie tych wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

W piśmie z dnia 13 kwietnia 2022 r., prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, że z żadnego z postanowień Europejskiej Konwencji Praw Człowieka nie wynika obowiązek wzruszenia prawomocnego orzeczenia w sytuacji, gdy Europejski Trybunał Praw Człowieka, w wydanym przez siebie wyroku stwierdzi, że zapadło ono z naruszeniem postanowień Konwencji. Przepisy tego aktu nie przesądzają również o rodzaju środków prawnych, jakie powinny być podjęte w celu wykonania wyroku Trybunału. Niewątpliwym jest również to, że wyroki Trybunału mają charakter deklaratoryjny. Nie wywołują zatem skutku kasatoryjnego i w konsekwencji same w sobie nie powodują zmiany sytuacji skarżącego. W szczególności nie tworzą dla niego żadnego nowego prawa, a jedynie stwierdzają fakt naruszenia Konwencji i definiują jego zakres. Warto również przypomnieć, że jeżeli Trybunał uważa określony środek prawny za jedyny odpowiedni sposób wykonania jego wyroku, wyraźnie daje temu wyraz w części orzeczenia dotyczącej wykładni art. 46 Konwencji. Podkreślić jednak należy, że nawet w orzeczeniach stwierdzających naruszenie prawa oskarżonego do obrony, konkretnie prawa dostępu do obrońcy, wskazując na wznowienie postępowania jako odpowiedni środek naprawczy, Trybunał jednocześnie stwierdzał, że o ewentualnej potrzebie wznowienia wypowie się sąd danego państwa, mając na względzie wymogi prawa krajowego oraz okoliczności sprawy i to do „władz krajowych” należy rozstrzygnięcie tej kwestii (wyrok Wielkiej Izby ETPCz w sprawie Beuze przeciwko Belgii z dnia 9 listopada 2018 r., skarga nr 71409/10, pkt 200 – szersze uwagi na ten temat zawarte są w pogłębionym wywodzie zamieszczonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18).

Powyższe prowadzi do konkluzji, że ani z orzecznictwa Trybunału, ani z postanowień Konwencji nie wynika konieczność wznowienia każdego postępowania karnego, w którym w ocenie Trybunału doszło do naruszenia prawa do rzetelnego procesu przy rozpoznaniu kwestii zasadniczej, czyli odpowiedzialności karnej oskarżonego.

Konieczność taka nie wynika również z treści art. 540 § 3 k.p.k., który wyraźnie stanowi, że postępowanie wznawia się na korzyść oskarżonego, gdy **potrzeba** (podkreślenie SN) taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską. Na gruncie tego przepisu Sąd Najwyższy trafnie stwierdzał, że »norma wynikająca z treści art. 540 § 3 k.p.k. nie nakazuje w sposób „automatyczny” wznawiać każdego postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, w stosunku do którego rozstrzygał (nawet z korzyścią dla skarżącego) organ międzynarodowy działający na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską. Każdorazowo rozważając bowiem o zasadności złożonego na tej podstawie wniosku o wznowienie, rozpoznający go sąd jest, tak zobowiązany, jak i uprawniony, do oceny, czy rzeczywiście to stanowiące jego uzasadnienie rozstrzygnięcie organu, o którym mowa w art. 540 § 3 k.p.k., stwarza potrzebę wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania. Niewątpliwie ta potrzeba zaistnieje wówczas, gdy przedmiot rozstrzygnięcia tego organu dotyczy głównego nurtu procesu, a zakres i charakter stwierdzonych w jego toku przez ten organ uchybień - w istocie – podważa słusność merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy« (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2009 r., II KO 63/08).

W przedmiotowej sprawie zaś, stwierdzone przez Trybunał uchybienie, nie może być uznane za podważające słusność merytorycznego rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu karnego.

Rozwijając ten wątek zauważyć wypada, że wskazany wyżej dowód z nagrań wypowiedzi K. G., choć był dowodem ważnym, był tylko jednym z dowodów zgromadzonych w sprawie i bynajmniej nie miał charakteru kluczowego, na co jednoznacznie wskazuje uzasadnienie wyroku sądu I instancji. W pisemnych motywach tego orzeczenia organ ten stwierdził wszak, że »rozstrzygając w przedmiocie winy G. Ć. – co do wszystkich przypisanych mu nieprawomocnym wyrokiem przestępstw, sąd oparł się **przede wszystkim** (podkreślenie SN) na wyjaśnieniach i zeznaniach świadków: L. P. (...) i M. W. (...), które wraz z pozostałym materiałem, zwłaszcza z protokołem z odsłuchania kasety zawierającej nagranie z „przesłuchania” K. G. w trakcie porwania go przez żołnierzy A. H. (...) oraz dokumentami honduraskich organów wymiaru sprawiedliwości (...) tworzą

zgodną co do istoty, logiczną, spójną i konsekwentną całość, w sposób nie budzący żadnych wątpliwości wynika z nich ustalony przez sąd stan faktyczny, a w konsekwencji i wina oskarżonego «(k. 837 – 838). Oceniając wywód z dowodowych nagrań, sąd I instancji stwierdził zaś m.in., że „ważnym dowodem w sprawie **potwierdzającym** (podkreślenie SN) wiarygodność L. P. i M. W., a tym samym zaangażowanie G. Ć. i K. G. w interes kokainowy, jak również jego winę w zakresie wszystkich zarzuconych mu czynów jest nagrana w trakcie porwania, odzwierciedlająca fragmenty „przesłuchania” K. G. przez A. H. i jego ludzi kaseta magnetofonowa, z której sporządzony został protokół odsłuchania jej (...) – k. 857. Okoliczność, że ww. wymienione nagrania miały charakter dowodu potwierdzającego treść depozycji procesowych L. P. i M. W. wynika również z dalszych uwag sądu odwoławczego poświęconych ww. środkowi dowodowemu (k. 857 – 860).

W tej sytuacji nie można przyjąć, że uchybienia stwierdzone przez ETPCz podważyły słuszność merytorycznych rozstrzygnięć zapadłych w postępowaniu karnym, którego dotyczy wnioski o wznowienie. Mając bowiem na uwadze charakter zakwestionowanego przez Trybunał dowodu, należy uznać, że jego wyeliminowanie z podstawy wyrokowania, nie wpłynęłoby na treść orzeczenia sądu, który wydając zaskarżony wyrok oparł się przede wszystkim na depozycjach procesowych L. P. i M. W., które uznał za wiarygodne środki dowodowe, co zaaprobował sąd odwoławczy (k.838, 1077 i nast.).

Na zakończenie należy nadto zauważyć, że sam skarżący, poza przywołaniem fragmentu uzasadnienia uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2014 r., sygn. akt I KZP 14/14 oraz ogólnikowym wskazaniem, że stwierdzone przez Trybunał naruszenie miało charakter kompleksowy i strukturalny, a tym samym mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, nie pokusił się o przywołanie konkretnych, osadzonych w stanie faktycznym sprawy argumentów, na poparcie tezy o zaktualizowaniu się w tym przypadku podstawy wznowieniowej z art. 540 § 3 k.p.k.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w przedmiotowej sprawie nie zaktualizowała się podstawa

wznowieniowa z art. 540 § 3 k.p.k. i w konsekwencji oddalił wniosek o wznowienie postępowania, obciążając skazanego kosztami postępowania wznowieniowego.